



Det kongelige landbruks og matdepartementet
Postboks 8007 DEP

0030 OSLO

HØRINGSUTTALELSE FRA HOLTÅLEN KOMMUNE PÅ FORSKRIFT OM PRODUKSJONSTILSKUDD OG AVLØSERTILSKUDD I JORDBRUKET

Landbruks- og matdepartementet har sendt forslaget til ny forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket på høring, med frist for høringsuttalelse 20. oktober 2014. Departementet tar sikte på at den nye forskriften skal tre i kraft fra 1. januar 2015. Holtålen kommune vil dette gi sin høringsuttalelse på forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

For Holtålen kommune er det et hovedmål å øke matproduksjonen på en kvalitetssikker og bærekraftig måte. Vi prøver å bruke våre ressurser på en effektiv måte for å nå dette målet. Så dersom høringer er av en slik art at resultatene bidrar til å nå hovedmålet velger vi ikke bruke vår tid på høringsuttalelser. I denne omtalte høringen ser vi imidlertid oss nødt til å foreslå noen endringer som kan skape betydning for landbruksnæringen i Holtålen og fjellregionen her.

Vi er også enige om at produksjonen er det viktigste for å sikre en bærekraftig matproduksjon. I Holtålen ser vi at dette bør omfatte husdyrproduksjonen på storfe og sau som er den viktigste delen av matproduksjonen. For å sikre at den skal bli best mulig kvalitets- og kvantitetsmessig er det viktig at det er tilgang på godt grovfôr. Her i kommunen er det ingen tilgang på god kornjord. Derfor er grovfôrarearealet det viktigste å prioritere her for økt matproduksjon. Vi har også en topografi og geografi som tilsier at det er vanskelig å få til store sammenhengende bruk. Vårt viktigste verktøy er utnyttelsen av vinterfôrarearealet og utmarksbeitene. Utmarksbeitene i dette området er meget gode for effektiv produksjon på de grovfôrbaserte husdyrrasene. For de foretakene/ bedriftene som skal sikre matproduksjonen er produksjonstilskuddet et viktig bidrag til lønnsomheten i drifta. Vi vil derfor komme med noen synspunkt på dette høringsforslaget som vi mener er viktig for å oppnå målsetting om økt matproduksjon og lønnsomme landbruksbedrifter.

1. Vanlig jordbruksproduksjon (§2): «Vanlig jordbruksproduksjon» bør spesifiseres mer slik at dette ikke blir skjønnsmessig vurdert, og dermed gjenstand for forskjellsbehandling og mye arbeid i forvaltningen. Produksjonskravene i de ulike områder må defineres. Det er viktig at man har produksjonskrav skal man oppnå god landbruks- og matproduksjon. Kravet skal videre være gjenstand for regningssvarende pris. Dette er også et tema som gir bedriftseierne synlige resultater å arbeide mot, og dermed er en interessant del av det å være en bedriftseier og for rekruttering videre.

2. Oppheving av kravet til kr 20.000,- i omsetning mener vi kan være uheldig. Noen produsenter har liten mulighet for å bli veldig stor, men kan ha stor betydning for fagmiljøet som mange ganger er helt avgjørende for et områdes matproduksjon og rekruttering til næringen. For de med lav produksjon bør det stilles krav om levering av regnskapsutdrag. Omsetningen må knyttes til landbruksproduksjon. Alle som driver landbruksnæring er forpliktet til å føre regnskap. Det kan defineres klart hvilke regnskapsposter som skal sjekkes for å oppnå et omsetningskrav til bedriftene. Vi mener dette ikke vil føre til mye ekstra arbeid, men heller være mer avklarende i stedet for skjønsmessige vurderinger. Bunnfradraget bør holdes på et minimum. Maksatts på kr 3000,-.
3. Kravet til landbrukseiendom bør bestå (§3). Hestehold er i dag omfattet av produksjonstilskuddsordningen. Vi ser at dersom kravet om tilknytning til landbrukseiendom fjernes, kan det fort bli uklart når en stall med hester skal regnes som vanlig jordbruksproduksjon. Utskilling på egen tomt til noen produksjoner er fullt mulig. For kraftfôrbaserte produksjoner (svin og fjærfe) vil det være mulig å drive løsrevet fra landbrukseiendom. Uten kravet om tilknytning til landbrukseiendom vil dette kunne stimulere til økt industriidrift i svine- og fjærfeproduksjonen, noe som ikke er en ønsket utvikling i norsk landbruk.
4. Gjødseplan og sprøytejournal (§4): Kravet til gjødseplan og sprøytejournal som vilkår for å motta produksjonstilskudd virker dramatisk. Vi vil først og fremst anbefale et ekstra tillegg/«gulrot» om man har disse oppdatert (enkelt for forvaltningen å kontrollere). Dette stiller bedriftseierne i en situasjon hvor man må ta initiativ for å dokumentere miljømål samtidig oppnå økt lønnsomhet. Det skal lønne seg å ha disse dokumentene i miljøplanen oppdatert. Dette er verktøy som seriøse og gode landbruksbedrifter vil være avhengig av for riktig planlegging av sin innsats for resultatoppnåelse. Manglende gjødslingsplan i landbruksforetaket kan i ytterste konsekvens medføre at søker mister hele arealtilskuddet ved forskriftsendringen. Tidligere ble det gitt et skjematisk trekk for manglende eller mangelfull miljøplan, men fremover vil gjødslingsplan og sprøytejournal være vilkår for å motta arealtilskudd. Vi mener det vil være uforholdsmessig dersom hele arealtilskuddet skal avkortes på grunn av mangelfull gjødslingsplan eller sprøytejournal. Det går ikke klart frem av forskriften eller høringsnotatet hvorvidt et brudd på vilkårene vil medføre at søker ikke er berettiget arealtilskudd overhodet, eller om det vil medføre en avkortning av deler av tilskuddsbeløpet. Det må være en forholdsmessighet mellom brudd på vilkår og reaksjon, og mulighet for forvaltningen og utøve skjønn. Eksempelvis kan det være jordprøver som er 1-2 år for gamle, eller situasjoner hvor søker har overtatt leiejord hvor det ikke er tatt jordprøver av tidligere driver av arealene.
5. Uforholdsmessig reaksjon på feilopplysninger i søknad. I dagens regelverk sier bestemmelsen om feilopplysninger at «Dersom foretaket uaktsomt eller forsettlig har gitt feil opplysninger som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskudd, kan hele eller deler av produksjonstilskuddet som tilfaller foretaket holdes tilbake.» I forslag til ny forskrift er det innført en «skal»-regel for avkortning ved feilopplysninger. Vi anbefaler at gjeldende «kan»-regel videreføres i ny forskrift. Det er ulike grunner til at det forekommer feilopplysninger i søknad om produksjonstilskudd. Det kan blant annet skyldes ferske oppdateringer av arealtall i gårdskart, tastefeil fra søker eller mangelfull veiledning fra kommunen som medfører misforståelse av ordninger. Vurdering av avkortning bør gjøres etter en helhetlig

skjønnsmessig vurdering hos den enkelte kommune, og en kategorisk «skal»-regel for avkortning gir lite rom for skjønn.

6. Kulturlandskapet (§4): Forbudet mot å foreta inngrep som forringer kulturlandskapet er fortsatt uklart. Hvordan dette skal håndheves/kontrolleres er vanskelig. I dag foretas en gjennomgang av sjekklister for miljøhensyn ved jordbruksdrift, men dette opphører når forskrift om miljøplan oppheves. Det bes om at dette klargjøres og defineres.
7. Husdyrhold er en viktig produksjon i Holtålen. Det innførte kravet om at definisjon på kyr er kalving i løpet av de siste 15 mnd. virker strengt. Vi kan skjønne at kyr som står «tomme» i lang tid kan ses som uproduktivt. Det er driftsmessig kostbart å ha uproduktive dyr stående i besetningen. Det kan derimot i noen tilfeller være vanskelig å få kyr i et kalvingsintervall på bare 15 mnd. Kyr som ikke viser god brunst, ikke kommer i brunst tidsnok etter kalving eller får mange omløp er kostbart for eier. Det kan være ulike årsaker til at slike tilfeller oppstår. Foråret, driftsopplegg, individuelle forskjeller oa. Dersom et foretak har ei ku/flere kyr som kaster eller mister kalven den bærer, vil disse dyra ikke kunne telles som ku da kalvingsintervallet forskyves. Dersom dyrene er av godt dyremateriale som ønskes videreført vil det være synd om eier må lide enda større tap ved ikke være berettiget kutilskuddet. Vi vil anbefale et mer naturlig krav 24 mnd.
8. Det vil være uheldig om tilskudd ikke lengre kan utbetales til avløserlag. Forskuttering av store utgifter gjør ordningen lite attraktiv, og vil ramme de opparbeidete fordelene innenfor jordbruket. Dette er viktig også med tanke på rekrutteringen. Med dårligere økonomi og likviditet i avløserlagene vil de ikke kunne forskuttere utgifter noe som igjen gjør at jordbruksforetak ikke vil ha økonomi til å leie avløsning. Det vil være meget uheldig å ta bort en god praktisk ordning som fungerer godt.

Et samla inntrykk av høringsforslagene i den nye forskriften er at det vil bli mer bruk for skjønn og mer komplisert kontroll. I det store og hele har vi inntrykk av at flere av de foreslåtte endringene ikke bidrar til noe forenkling, heller tvert om. Flere av forslagene vil ikke styrke landbruksnæringen da det er tema der det oftest er de med gode produksjonsmål som rammes.

Vi har valgt ikke komme med forslag der vi mener høringsforslaget kan gi gode løsninger.

Vi håper at De vil se på de forslagene vi kommer med, da vår lokalkunnskap tilsier at dette vil bidra til å styrke matproduksjonen og landbruksnæringen i vår kommune, og trolig i mange andre kommuner også.

Med hilsen
HOLTÅLEN KOMMUNE



Olve Morken
Enhetsleder næring og kultur